

קג: המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא

מסורת הש"ס

(א) גי' הערך ערך כלם
כלמי פי' סייג לפתוח
הפתחות.

הנהגות הגר"א

(א) גי' דליצני טו.
גי' רי"ל דכ"ג מהני
אף אם שחק בע"ה.
המתיי: (ב) שם בלחא.
גי' פי' פירג' לשון הר"ק:
(ג) שם מרל חבילה.
גי' רי"ל חבילה. לשון
הרמב"ם הקדוש שחופרין
טו הארץ. והכלים שטוחין
בהם העפר ומפרס דל
זה ה"ה בחבר ויטור חלק
עליו זהו וכן גי' ודליצני
ממה שמציין על יוסף
דמתי כס' טו: (ד) שם
רי"ל חבילה. גי' רי"ל
במכירות ק"ה
ב' נחמתי ופי' חס' דיה
(ועמ"ס ריב"ז חמ"ט טו'
ש"א ס"ק ב:)

לעזי רש"י

פשוטיל (פשוטיל"ש).
הסככות נפין.
פשוטיל [פשוטיל"ר].
פער.
פאל"א (פול"א). יפה
(כלומר כף שטוחה בעלת
דיות ארוכה).

ג א ב ג מ"י פ"ה חל' סככות חל' ו פתח פתח פת טושי' ח"מ פי' שט טושי' ד:
ד ר ה ו מ"י שם טושי' שם טושי' ה:
ה ז ח ט מ"י שם חל' ג טושי' שם טושי' ג:
ו י מ"י שם חל' ד פתח שם טושי' ח"מ פי' שט טושי' ה:
ז ב מ"י שם טושי' שם טושי' ג:
ח ל מ מ"י שם טושי' ח"מ פי' שט טושי' ה:
ט טושי' ה:

הנהגות הגר"ח

(ה) גי' מקבלי בריבועא ואלו חל' (ב) שם קנים מלי ענדיהו. גי' פי' המוכר את הבית ד' ס"ט פרש"ס קנים מלי ענדיהו קנים מה לריב"ס לגרס קנים הגדלים בקרקע דקנים גדולין כמו חלל הקנים קנים המוחלקין מפותלין משפמדין תחת הגפנים כד' טושי' וקופין והשטוחות מולין בארץ ולא יתקלקל בקרקע וקורין לה פשוטיל: (ו) רש"י ד"ה חבילה פאל"א. גי' בלשון אשמה משי"ט נאכל: (ז) חס' דיה בלחא ופי' רש"י: כפמ"ך. גי' וכן פי' רש"י פי' חיה דף כ"ח ע"ה:

ואלו הוא ויהי בריבועא. תימה להא דממע דבעל הבית שקיל פחות מן הארץ וכל דוכמי משמע שהארץ נוטל פחות כדאמרין במי שאלחו (גיטין דף ע"ד): כ"ע דלו חלת ושקלי ריבועא ואלו דלי ארבעה ושקיל חילתא ולקמן ארץ אומר למחלה ירדתי ובעל הבית אומר לשלם הורדתי ומשמע שהארץ רגיל לטול פחות ולא יומר ו"ל דהא ארץ ארץ שהארץ נוטל זרע אכל בכל דוכמי ארץ שבעל הבית נוטל זרע או צרכנים ופרדסים שאין צריך זרע דאיהא אחרת דענדי הכי דאריסא יאיב צורא ואיהא אחרת דענדי הכי דמרי ארעא יאיב צורא כדאמר לעיל בסוף אחריו נאך (דף ע"ד):

בוכרא ו**שפאח** פ"ח חרין וכן חרין שכן רגילים לעשות סביבות השדה מחוץ לגדר כדאמרין בסוף פרק בית כור (כ"ב דף קח). ובערוך (עין ארכנא) פי' כפירוש הקונטרס: **בלמא**. פירוש שמירה כמו פיו בלום (בטורות דף מ:). פירוש סגור וכן בלום עמלום בשעת מריבה שילבי כסוי הדס (חולין דף טז). אכל אורז בלום דסוף פרק המקבל (גיטין דף סו). ופי' ד"ה בלום הוא בסמ"ך (ו) כמו עמלום בלום מעורב בפרק כלל גדול (שם דף עו): ואחרות בלוםין כד"ר (פרשה ט): **מנכה** זו מחבירו. בין במכירות בין בקבלות ארץ כדאמר בגמרא ואע"ג דמתן לקמן (דף קה): המקבל שדה מחבירו ואכלה חגב אם מכת מדינה היא מנכה לו מחבירו ולא ארץ אלא במכירות דבקבלות אינו מנכה לו אלא נוטל שליש או רביע כמו שהתנה דפירוש לקמן בקונטרס מ"מ הכא כפיסא מנכין לו כיון דא"ל בית השלחן דלא איבעי ליה למימר כיון דקאי בגווה מדאמר זו כדאמר בגמרא ש"מ שרואה לומר כל זמן שהתנה בית השלחן כמו שהיה עכשיו שיש זה מעין: דאפשר

בזמורות ובקנים ושניהם מספקין את הקנים: **גמ'** תנא מקום שנהגו לקצור אינו רשאי לעקור לעקור אינו רשאי לקצור "ושניהם מעכבין זה על זה זה לקצור אינו רשאי לעקור האי אמר בעינא דחתבין לי ארעאי והאי אמר לא מצינא לעקור אינו רשאי לקצור האי אמר בעינא דחינקר ארעאי והאי אמר בעינא חיבנא ושניהם מעכבין זה על זה למה לי מה טעם קאמר מה טעם לקצור אינו רשאי לעקור לעקור אינו רשאי לקצור משום דשניהם מעכבין זה על זה: לאחר אחריו יחרוש: פשיטא ילא צריכא באחרת דלא מנכשי ואלו איהו ונכיש מהו דתימא אמר ליה האי דנכישנא ארעתא דלא כריבנא לה קמ"ל (א) דאיבעי ליה לפרושי ליה: הכל כמנהג המדינה: הכל לאתויי מאי לאתויי הא דת"ר דמקום שנהגו להשכיר אילנות על גבי קרקע משכירין מקום שאין נהגו להשכיר אין משכירין מקום שנהגו להשכיר משכירין פשיטא ילא צריכא דכ"ע יהיב בתילתא ואלו איהו ויהיבא בריבועא מהו דתימא דאמר ליה האי דבצרי לך אדעתא דלא יחיבנא לך באילנות קמ"ל דאיבעי ליה לפרושי ליה: מקום שנהגו שלא להשכיר אין משכירין: פשיטא ילא צריכא דכ"ע מקבלי (ב) בריבועא ואלו איהו וקיבלה בתילתא מהו דתימא א"ל האי דטפאי לך אדעתא דיהבת לי באילנות קמ"ל דאיבעי ליה לפרושי ליה: כשם שחולקין בתבואה כך חולקין בתבן ובקש: אמר רב יוסף בבבלי נהיגו דלא יחיב חיבנא לאריסא לזמאי נפקא מינה דאי איכא איניש דיהיב עין יפה הוא ולא גמרין מדינה אמר רב יוסף יבוכרא ופפתא וארכבתא וקני דחזירא

דבעל הבית וחזירא גופיה דאריסא יבוכרא דבעל הבית נטירותא יתירתא דאריסא ואמר רב יוסף (א) מרא וחבילה ודוולא וזרנוקא דבעל הבית אריסא עביד בי יאורי: כשם שחולקין בין כך חולקין בזמורות ובקנים: (ב) קנים מאי עבידתיהו אמרי דבי רבי ינאי קנים המוחלקין שבהם מעמידין את הגפנים: ושניהם מספקין את הקנים: למה לי מה טעם קאמר מה טעם שניהם חולקין בקנים משום דשניהם מספקין את הקנים: **מתני'** המקבל שדה מחבירו והיא בית השלחן או בית האילן יבש המעין ונקצץ האילן אינו מנכה לו מן חבורו אם אמר לו חבור לי שדה בית השלחן זו או שדה בית האילן זה יבש המעין ונקצץ האילן מנכה לו מן חבורו: **גמ'** הויב דמי אילימא ריבש נהרא רבה אמאי אינו מנכה לו מן חבורו (א) ינימא ליה מכת מדינה היא אמר רב פפא יריבש נהרא וזוטא דאמר ליה איבעי

וחבילה. (א) פאל"א: ודוולא. דלי להשקות שדה: וזרנוקא. נוד למלחות במקום שנהגין לזלות צדודות: אריסא עביד בי יאורי. עליו לעשות חריצין משפת הנהר עד סוף השדה חריצין המים מן הנהר שופכין בחריצין והחריצין מוליכין עד סוף השדה והיא שומה מאיליה: מוחלקין. שטעלה קליפתן מחשוף הלגן שעליהן: שניהם מספקין למה לי. פשיטא כיון דמתא דלשניהן הן ומוחלקין בהן ממילא שמעינ דשניהן מספקין את החדשים דאי לא יהיב מעיקרא אמאי פליג בישינ: **מתני'** בית השלחן. קרקע יבשה דלא דיה במי הגשמים וממעין שבה משקה אותה: או בית האילן. ובשכיל האילן ההוא חביבה על הארץ שנוטל חלק בפירות בלא טורח: מן חבורו. אם קיבלה ממנו במכירות כק וכן כורין לשנה דמעיקרא לא גלי דעמיה דמשום מעיין או אילן טפי לה במכירות: חבור לי בית השלחן. חבור לי בית השלחן טפי לה ומכרה ממנו: **גמ'** נהרא רבה. שהכל משקין ממנו: נימא ליה מכת מדינה היא. ומתן לקמן בפירוקן (דף קה): המקבל שדה מחבירו ואכלה חגב או שגשפה אם מכת מדינה היא מנכה מן המכירות: נהרא וזוטא. אמת המים שהמשיכו מן הנהר הגדול אכל הבקעה להשקות ממנה: משכחת

